

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาลักษณะสำรวจชุมชน [cross-sectional descriptive studies (survey)] โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตเมืองของจังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาค้นคว้าลักษณะของประชากรที่มีต่อบทบาทของ อสม. ในเขตเมือง

ประชากรศึกษา (STUDY POPULATION)

ประชากรศึกษา คือ ประชากรในเขตเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ของจังหวัดชลบุรี

การเลือกตัวอย่าง

เลือกตัวอย่างเพื่อทำการสำรวจโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบ One and Two - Stage Cluster Sampling

จังหวัดชลบุรี มี 2 เทศบาลเมือง คือ เทศบาลเมืองชลบุรี และ เมืองพัทยา ซึ่งทั้ง 2 เทศบาลมีความแตกต่างกันในด้านการดำรงชีพของประชาชน เศรษฐกิจ ที่ค่อนข้างชัดเจน จึงเก็บข้อมูลจากทั้ง 2 เทศบาล

โดยที่เขตพื้นที่ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี แบ่งเป็นซอยต่าง ๆ ทั้งหมด 52 ซอย (แบ่งโดยศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองชลบุรี) ทำการสุ่มเลือกเขตที่อยู่อาศัยตามซอยมา

20 % ทุกซอยที่สุ่มได้จะมี อสม. 1 คน ในแต่ละซอย ซึ่งดูแลครัวเรือนในจำนวนตั้งแต่ 27 - 73 ครัวเรือน (หน้า 26) ครัวเรือนที่อยู่ใน 11 ซอยที่สุ่มได้ เป็นครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด

สำหรับเขตเมืองนันทยา ซึ่งประกอบด้วย 12 หมู่บ้านนั้นจะสุ่มเลือกหมู่บ้านมา 20 % ทุกครัวเรือนที่มี อสม.ดูแลในหมู่บ้านที่สุ่มได้เป็นครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด

เช่นเดียวกัน สำหรับเขตเทศบาลตำบลของจังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วย 4 เทศบาล ตำบลนั้น ชั้นแรกทำการสุ่มเขตเทศบาลตำบลมา 50 % และ สุ่มชุมชนมา 20 % ครัวเรือนทั้งหมดที่มี อสม.ดูแลในเขตชุมชนที่สุ่มได้ เป็นครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด

สรุป

- ครัวเรือนทั้งหมดที่ดูแลโดย อสม.ในเขตพื้นที่ตัวอย่าง เป็นครัวเรือนตัวอย่างที่จะทำการสำรวจ เรียก Sampling Unit
- หัวหน้าครัวเรือน/สามี หรือภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน ทั้งหมดในครัวเรือนตัวอย่าง เป็นผู้ที่ได้รับการสำรวจ เรียก Study Unit ซึ่งจะเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สัปดาห์ละเอี้ยดต่อไปนี้

ขนาดตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาลักษณะสำรวจชุมชน ซึ่งเป็นการสำรวจทัศนคติ จึงใช้ 20 % ของประชากรที่ศึกษาเป็นตัวอย่างสำรวจ โดยใช้ชุมชนเป็นหน่วยของการสุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่อยู่ในความดูแลของ อสม.ที่อยู่ในหมู่บ้าน / ชุมชนที่สุ่มได้

เทศบาลเมืองชลบุรี แบ่งเขตการรับผิดชอบโดยศูนย์บริการสาธารณสุขเป็นซอย มีจำนวน 52 ซอย ใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) มา 20 % ได้จำนวน 11 ซอย คือ

1. ซอยเทศบาลสมมติ	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	27	ครัวเรือน
2. ซอยราษฎร์ประสิทธิ์	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	41	ครัวเรือน
3. ซอยย่านโพธิ์ทอง	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	43	ครัวเรือน
4. ซอยชมสำราญ	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	70	ครัวเรือน
5. ซอยรัชมงคล	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	44	ครัวเรือน
6. ซอยบำรุงเขต	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	60	ครัวเรือน
7. ซอยท่าเรือพลี	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	72	ครัวเรือน
8. ซอยบ้านฉล้น้ำ	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	45	ครัวเรือน

9. ซอยเสริมสันติ	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	47	ครัวเรือน
10. ซอยไกรเกรียงยุค	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	73	ครัวเรือน
11. บ้านพักตำรวจ	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	50	ครัวเรือน

เมืองพญา แบ่งเขตการรับผิดชอบเป็นหมู่บ้าน มีจำนวน 12 หมู่บ้าน ใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) มา 20 % ได้จำนวน 3 หมู่บ้าน คือ

1. หมู่ 3 ต.นาเกลือ	มี อสม. จำนวน	1	คน
	รับผิดชอบ	93	ครัวเรือน
2. หมู่ 10 ต.หนองปรือ	มี อสม. จำนวน	3	คน
	รับผิดชอบ	194	ครัวเรือน
3. หมู่ 13 ต.หนองปรือ	มี อสม. จำนวน	3	คน
	รับผิดชอบ	195	ครัวเรือน

เทศบาลตำบลบ้านฉาง แบ่งเขตการรับผิดชอบเป็นชุมชน มี 4 ชุมชน ใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) มา 20 % ได้จำนวน 1 ชุมชน คือ

1. ชุมชนบ้านเข็ดน้อย	มี อสม. จำนวน	4	คน
	รับผิดชอบ	173	ครัวเรือน

เทศบาลตำบลศรีราชา แบ่งเขตการรับผิดชอบเป็นชุมชน มี 5 ชุมชน ใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) มา 20 % ได้จำนวน 1 ชุมชน คือ

1. ชุมชนบ้านริมทะเล	มี อสม. จำนวน	5 คน
	รับผิดชอบ	196 ครัวเรือน

ทุกครัวเรือนที่อยู่ในความดูแลของ อสม. ในชุมชน / หมู่บ้าน ที่สุ่มได้ คือ ครัวเรือนตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมีจำนวน 1418 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้รับคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของ อสม. ในเขตเมือง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งได้จากประวัติจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล

ตอนที่ 2 ลักษณะทั่วไปของประชากรตัวอย่าง ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ สถานะเศรษฐกิจ และลักษณะของ อสม. ในความคาดหวัง

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความรู้และทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือน หรือคู่สมรส ที่มีบทบาทของ อสม. ในเขตเมือง โดยผู้วิจัยแบ่งระดับของทัศนคติเป็น เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย เนื่องจากประชากรที่ศึกษามีความหลากหลายในด้านความรู้ อาชีพ สถานะเศรษฐกิจ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเมื่อผ่านผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ถูกนำไปทดสอบกับประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลนันทนิคม จำนวน 60 ชุด โดยให้นักศึกษานักงานอนามัย วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคกลาง จังหวัดชลบุรี ที่ผ่านการอบรมจากผู้วิจัยแล้ว จำนวน 5 คน เป็นผู้ใช้แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง ตลอดจนเป็นการซักซ้อมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามและการศึกษาครั้งนี้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และจัดพิมพ์เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลใช้ นักศึกษานักงานอนามัยชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคกลาง จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้อบรมและทดลองใช้แบบสอบถามมาแล้วเป็นอย่างดี

การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ หัวหน้าครัวเรือน หรือสามี/ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน ที่ตกเป็นประชากรตัวอย่าง และทำการบันทึกลงในแบบสอบถามที่เตรียมไว้ หากไปแล้วไม่พบให้ผู้เก็บข้อมูลนัดวันเพื่อไปเก็บข้อมูลในภายหลัง ถ้าไม่พบอีกเป็นครั้งที่ 2 ให้เก็บข้อมูลจากผู้ซึ่งสามารถให้ข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือนได้แทน

จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ในด้านความครบถ้วนของการกรอกแบบสอบถาม และจำนวนแบบสอบถามครบตามจำนวนประชากรตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การลงรหัส เปลี่ยนข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นรหัสตัวเลข โดยใส่ในช่องรหัสที่เตรียมไว้ในแบบสอบถาม
2. บันทึกข้อมูล ทำการบันทึกรหัสลงในแผ่นความจำ

3. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง
4. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+
5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
 - ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะสรุปเป็น ร้อยละ อัตรา
6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างข้อมูลเชิงคุณภาพ ระหว่างกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ CHI-SQUARE TEST